

Jakelun mukaan

Pyyntö 24.4.2025

**Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta
yksittäistapauksessa, Vetyalfa Oy:n Meltauksen uusiutuvan energian hanke,
Rovaniemi**

Hankkeesta vastaava

Vetyalfa Oy
PL 2
00391 Helsinki

Asian vireille tulo

Hankkeesta vastaava on 24.4.2025 toimittanut Lapin ELY-keskukselle Vetyalfa Oy:n Meltauksen uusiutuvan energian hybridihanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamispyyntön ja YVA-menettelyn tarveharkintaselvityksen.

Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot

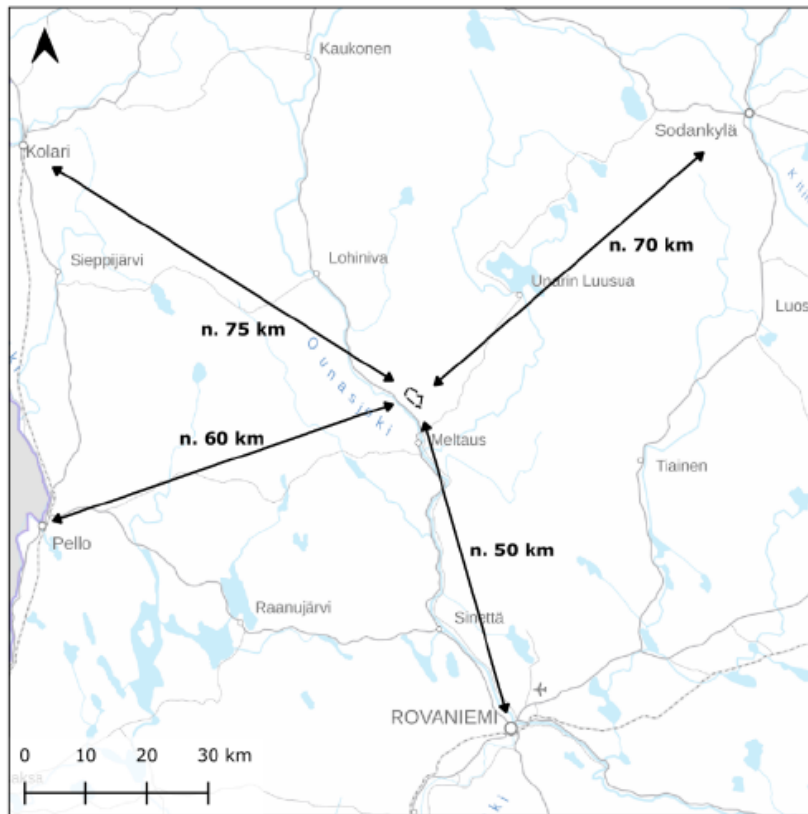
Hankkeen kuvaus

Hankealue sijaitsee noin 50 kilometriä Rovaniemen taajaman pohjoispuolella ja noin 70 kilometriä Sodankylän taajaman lounaispuolella (kuva 1). Meltauksen kylä sijaitsee noin kuuden (6) kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Hankealuetta rajaa itäosassa Fingrid Oyj:n Meltaus–Vajukoski 110 kV -voimajohto.

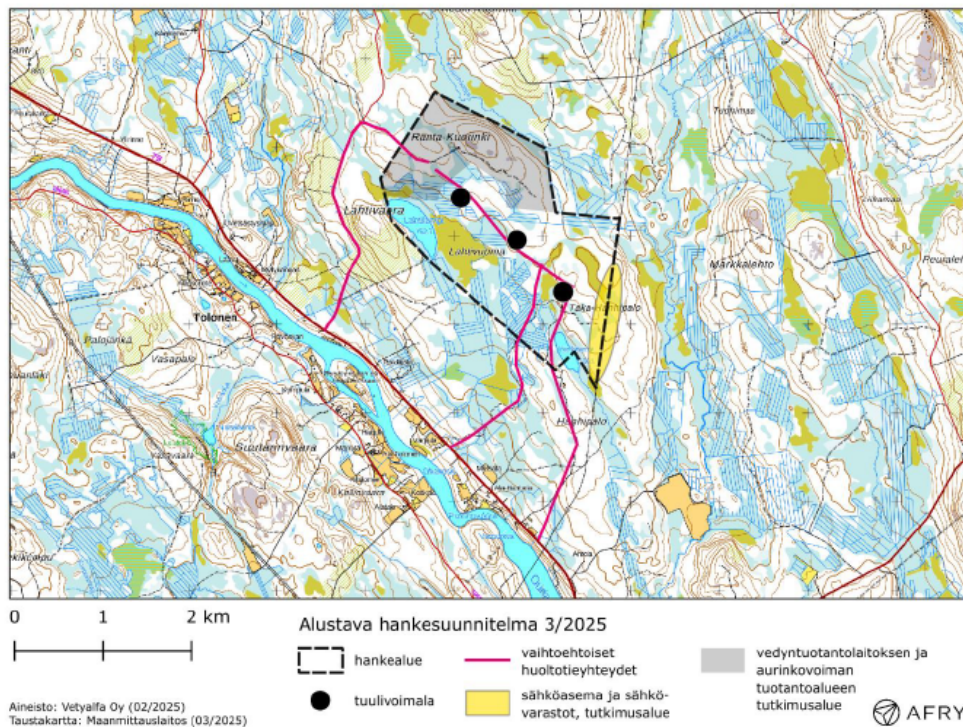
Hankekokonaisuus sisältää kolme tuulivoimalaa (kokonaisteho 18–30 MW, kokonaiskorkeus enintään 230 metriä), aurinkovoimalan (kokonaisteho noin 40 MW, pinta-ala korkeintaan 50 hehtaaria), vedyn tuotantolaitoksen (50 MW elektrolyyseri) sekä sähköaseman (kuva 2). Sähkönsiirto toteutetaan lähtökohtaisesti ilman uutta ilmajohtoa kaava-alueelle hankealueen itäosaan sijoittuvaan kantaverkon 110 kV voimajohtoon, uuden sähköaseman kautta. Hankkeen toteuttaminen edellyttää tarvittavan infrastruktuurin rakentamista, kuten tiestöä, sähkönsiirtorakenteita sekä kemikaalien varastointia, purkua ja lastausta.

Uusiutuvan energian tuotannon lisäksi hankkeessa tuotetaan vetyä uusiutuvalla energialla vesielektrolyysiprosessissa, jonka sivutuotteina syntyy happea ja lämpöä. Hankkeen yhteydessä selvitetään myös energiavarastoinnin mahdollisuuksia ja hukkalämmön hyödyntämistä.

6.6.2025

Kuva 1. Meltauksen uusiutuvan energian hankkeen sijainti ja etäisyydet kuntakeskuksiin

Kuva 2. Meltauksen uusiutuvan energian hankkeen alustava hankesuunnitelma

Vedyn tuotantolaitos tarvitsee elektrolyysiä varten puhdistettua vettä noin 200 m³ päivässä ja raakavettä noin 1,5–2 -kertaisen määrän riippuen raakavesilähteestä ja puhdistusteknologiasta. Raakaveden tarve on siten maksimissaan 400 m³ päivässä. Ensisijaisena vaihtoehtona selvitetään tarvittava vedenotto hankkeen läheisistä pohjavesialueista yhteistyössä Napapiirin Vesi Oy:n kanssa. Mikäli vedenotto Napapiirin Veden olemassa olevilta vedenottamoilta ei osoittaudu toteuttamiskelpoiseksi, selvitetään Vetyalfan omien pohjavedenottamoiden perustamista lähimmille pohjavesialueille ja kuljetus hankealueelle rekoilla tai putkistolla. Mikäli ensisijainen vaihtoehto ei osoittaudu toteuttamiskelpoiseksi, harkitaan myös pintavedenottoa Ounasjoesta. Prosessissa syntyviä vesiä kierrätetään mahdollisimman paljon uudelleen käyttöön.

Suurimmat poistovesimäärät syntyvät puhtaan demineralisoidun veden tuotannossa. Rejektivesi sisältää samat epäpuhtaudet kuin raakavesi, mutta suuremmassa konsentraatiossa. Poistovesi suunnitellaan päästettävän alustavasti Hanhilammen ja Lahtilammen väliseen ojaverkostoon. Poistoveden määrä on maksimissaan 200 m³/d.

Elektrolyysin yhteydessä syntyy mahdollisesti happamia tai emäksisiä poistovesiä, riippuen käytetyistä elektrolyyteistä. Elektrolyysissä syntyvät poistovesimäärät ovat hyvin pieniä. Maksimiskenaariossa kondensoituneen poistoveden määrä on noin 0,2–0,4 m³/d.

Hankealueen nykytilan kuvaus

Hankealueella on voimassa Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaava (Lapin liitto 2022), joka on hyväksytty Lapin liiton valtuustossa 16.5.2022. Hankealueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja tai asemakaavoja. Hankkeeseen liittyvä kaavoitusaloite Meltauksen tuulivoimapuiston osayleiskaavan käynnistämisestä koko hankealueen osalta on hyväksytty Rovaniemen kaupunginhallituksessa 27.5.2024.

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse asuin- tai lomarakennuksia. Alle kahden kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset ovat hankealueen etelä- ja lounaispuolilla Tolosen ja Meltauksen välillä Ounasjoen varrella. Poikkijoen kohdalla sijaitsevat asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat noin 1,2 kilometrin etäisyydellä hankealueen rajasta ja ovat hankealuetta lähimpiä rakennuksia. Etäämmällä hankealueen länsi-, pohjois- ja itäpuolella sijaitsee yksittäisiä asuin- ja lomarakennuksia Harjulan, Räväsjärven, Perttausjärven ja Perttausjärven ympäristössä.

Hankealueella ei sijaitse virkistyskohteita. Hankealuetta lähin virkistyskohde on Tolosen laavu noin kahden kilometrin etäisyydellä Ounasjoen pohjoisrannalla. Yhdystielle 19696 sijoittuva pyöräilyreitti on lähimmillään alle kahden kilometrin etäisyydellä. Ampumarata ja moottorikelkkaura sijaitsevat noin 4,5 kilometrin etäisyydellä.

Hankealueella sijaitsee ilmakuvatarkastelun perusteella metsätaloustoimintaa ja alueen länsi- ja pohjoispuolella on Metsähallituksen monikäyttömetsää. Lähin elinkeinonharjoittaja on lemmikinhoitopalvelu Tolosessa alle kahden kilometrin

6.6.2025

etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Metsästysseura sijaitsee noin 4,5 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella Meltauksen kylässä.

Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartan mukaan hankealueen maaperä koostuu pääosin sora- ja hiekkamoreenista. Suunnitellun aurinkovoimalan alueella on kalliopaljastuma. Hankealueella ei Suomen ympäristökeskuksen ylläpitämän maaperän tilan tietojärjestelmän (MATTI) mukaan ole ollut mahdollisesti pilaantuneita, pilaantuneiksi todettuja, puhdistettuja tai tutkimuksilla puhtaaksi todettuja alueita. Tutkimusalueella ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia, tuuli- ja rantakerrostumia tai kallioalueita. Hankealue ei sijoitu happamien sulfaattimaiden riskialueelle.

Hankealue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Hankealueen läheisyydessä sijaitsee neljä pienehköä pohjavesialuetta: Tolonen (12699232, luokka 2E), Pistilä (12699114, luokka 1), Kuusela (12699111, luokka 1) ja Perttaus (12699282, luokka 1).

Kartta- ja lähtötietotarkastelun perusteella hankealueella sijaitsee kaksi lampea: Lahtilampi ja Hanhilampi. Karttatarkastelun perusteella kyseiset lammet ovat pienialaisia, melko matalia ja rannoiltaan suomalaisia. Hankealueen läheisyydessä virtaa Ounasjoki, jota saatetaan käyttää hankkeessa vedenhankintaan ja/tai prosessivesien purkamiseen. Lahtilammen ja Hanhilammen vedenlaadusta, kalastosta ja muusta vesieliöstöstä ei ole ajantasaista tietoa. Ounasjoen vedenlaatua seurataan usealla näytepisteellä. Ounasjoen pääuomassa kalastukselle tärkeimmät lajit ovat hauki ja harjus. Koskikalaston valtalajit taas ovat ahven ja taimen. Lisäksi made ja hauki kuuluvat Ounasjoen pääuomalla koskikalastoon.

Kartta- ja lähtötietotarkastelun perusteella hankealueen merkittävimmät luontoarvot liittyvät ojittamattomiin suoalueisiin, alueella mahdollisesti virtaavaan noroon ja sen rantavyöhykkeen metsään sekä kahteen lampeen.

Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella hankealueen kasvillisuus koostuu suurimmaksi osaksi kangasmetsästä ja ojitetusta turvekankaasta. Metsäkeskuksen metsävaratietojen perusteella puusto on lähes kauttaaltaan kuivahkoa, mäntyvaltaista, nuorta ja varttunutta kasvatusmetsikköä. Kasvualusta on keskikarkeaa tai karkeaa kangasmaata ja turvemaata, pieniltä osin hienojakoista kangasmaata. Hankealueeseen sisältyy yksi Metsäkeskuksen määrittelemä metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Kohde on tyypiltään noron lähiympäristö, ja se sijaitsee hankealueen länsiosassa Ranta-Kuoringissa. Metsien ja turvekankaiden lisäksi hankealueeseen sisältyy kaksi ojittamatonta suoaluetta: Taka-Hanhipalon metsiä halkovat suokaistaleet sekä Lahtivuoma Lahtilammen itäpuolella.

Lajitietokeskukseen tehdyn tietopyynnön perusteella hankealueelta ei ole tiedossa havaintoja huomionarvoisista kasvilajeista. Hankealueen lähiympäristöstä on kuitenkin tehty havaintoja useista huomionarvoisista jäkälistä.

Hankealueen raja sijoittuu noin 1,3 km etäisyydelle Ounasjoen Natura 2000-alueesta (FI1301318). Lisäksi hankealueen kulkuyhteyksiksi suunnitellut uudet tiet sijoittuvat

lähimmillään noin 100 m etäisyydelle Ounasjoen Natura-alueesta. Yksityinen Sunnarin luonnonsuojelualue (YSA259912) sijaitsee noin 3,1 km hankealueen lounaispuolella. Muita luonnonsuojelualueita ei sijaitse 5 km säteellä hankealueesta.

Hankealueeseen sisältyy kaksi lampea, jotka karttatarkastelun perusteella ovat viitasammakon potentiaalista elinympäristöä. Lajitietokeskuksen tietojen mukaan viitasammakosta ei ole aiempia tiedossa olevia havaintoja Meltauksesta eikä sen lähiympäristöstä, mutta hankealue sijaitsee lajin levinneisyysalueella ja lajin esiintyminen hankealueella on näin ollen mahdollista. Alueella toteutetaan viitasammakkoselvitys maastokaudella 2025. Hankealue ei sijaitse liito-oravan levinneisyysalueella. Lähin saukolle potentiaalinen elinympäristö on Kuorinkioja hankealuerajauksen pohjoispuolella hankkeen välittömässä läheisyydessä. Hankealueelta ei ole tiedossa havaintoja huomionarvoisesta eläimistöstä, mutta alueen metsät ovat metsätalouskäytöstä huolimatta useiden metsäisillä alueilla elävien nisäkkäiden potentiaalista elinympäristöä.

Zonation-aineiston, ilmakuvien, puuston ikärakenteen (MVMI 2021) sekä uhanalaisten/silmälläpidettävien lajien olemassa olevan tiedon perusteella näyttäisi siltä, että vety- ja aurinkovoima-alueella (Ranta-Kuoringin metsäalue) on sellaista luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeää metsää, jossa saattaa esiintyä vanhan metsän uhanalaista lintulajistoa. Hankealueella tai sen ympäristössä ei ole kansallisesti (FINIBA) tai kansainvälisesti (IBA) tai maakunnallisesti (Maali) arvokkaita lintualueita. Selvitysalueen läheisyydessä on tiedossa useita pöllöjen pesäpaikkoja, mikä kertonee alueen aktiivisesta rengastus- ja pönttöystoiminnasta. Pesätiedot keskittyvät jokivarteen. Hankealueen pohjoispuolelta on tiedossa kaksi hiiripöllön pesintää. Hankealueen kaakkoispuolella, noin 13 kilometrin päässä lähimmästä suunnitellusta tuulivoimalan paikasta, sijaitsee uhanalaisen suurikokoisen päiväpetolinnun pesä. Reviiri on aktiivinen.

Hankealue sijaitsee Poikajärven paliskunnan luoteisosassa lähellä Jääskön paliskunnan rajaa. Paliskunnassa on yhteensä 96 poronomistajia ja suurin sallittu eloporomäärä on 4 600. Paliskunnan maapinta-alasta 60,1 % on valtionmaata ja on 39,9 % muiden maanomistajien omistuksessa. Poikajärven paliskunnassa vasaprocentti on tarkastelujakson 2020–2024 aikana vaihdellut 46–63 % välillä. Liikenteen poroille aiheuttamien vahinkojen määrä on 2020–2024 aikana vaihdellut 191–300 poron välillä. Petovahinkojen määrä on samana aikana vaihdellut varsin kohtuullisena 9–18 poron välillä.

Hankealue sijaitsee Poikajärven paliskunnan kevätlaitumen länsireunalla. Paliskunnassa on kaksi kevätlaidunta. Toinen kevätlaitumista, jolla hankealue sijaitsee, on laaja kattaen noin kolmanneksen paliskunnan pinta-alasta. Kyseinen kevätlaidun painottuu paliskunnan pohjois- ja länsiosaan ja se ulottuu paliskunnan pohjoisrajasta noin 50 kilometriä etelään Sinetän seudulle saakka. Paliskunnan toinen kevätlaidun on huomattavasti pienialaisempi ja se sijaitsee paliskunnan itälaidalla, Perunkajärven ja Saarijärven itäpuolella.

Paliskunnan syyslaitumet keskittyvät paliskunnan pohjois- ja itäosiin. Myös hankealue sijaitsee porojen syyslaitumella. Hankealue on osin myös porojen talvilaitumella. Lähimmät loppolaitumet kehystävät hankealuetta alle kilometrin etäisyydellä hankealueen rajoista. Jäkälälaitumia on lähimmillään noin kahden kilometrin päässä hankealueen rajoista.

Hankealue sijaitsee porojen kevät- ja syyskierron reitillä. Laidunkiertoreiteille on rakennettu paliskunnan erotus- ja pyyntiaitoja. Paliskunnalla on yhteensä 33 erotusaitaa ja 18 pyyntiaitaa, jotka jakautuvat koko paliskunnan alueelle. Paliskunnan eteläosassa on yksi siirtoaita.

Hankealueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä eikä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähimmät valtakunnallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet (RKY) ovat Taljasuvanto noin 7,5 kilometrin päässä luoteessa ja Marrasjärven kylä noin 13 kilometrin päässä lounaassa. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue on Kieringin kulttuurimaisema noin 28 kilometrin päässä koillisessa. Lähimmät kiinteät muinaisjäännökset sijaitsevat yli kuuden kilometrin päässä hankealueesta etelään. Maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lähimpänä hankealuetta on Ounasjokivarren maisemakokonaisuus, joka sijaitsee lähimmillään kahden kilometrin etäisyydellä lounaassa.

Hankkeen vaikutukset

Hankkeen toteuttamisella on paikallisia vaikutuksia maankäyttöön metsätalouden väistyessä hanketoimintojen alueilta. Muuttuvan maankäytön vaikutukset kohdistuvat erityisesti hankealueen pohjoisosiin aurinkovoimalatoimintojen alueelle sekä vedyn tuotantolaitoksen suunnitellun sijainnin alueelle. Uuden tiestön rakentaminen pirstoo maankäyttöä paikallisesti, mutta parantaa toisaalta edellytyksiä harjoittaa metsätaloutta hanketoimintoja ympäröivillä alueilla.

Rakentamisen aikana ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja virkistyskäyttöön voivat vaikuttaa erityisesti lisääntynyt liikenne ja rakentamiseen liittyvä melu ja muu normaali rakentamisen aiheuttama häiriövaikutus. Toiminnan aikana merkittävimmät vaikutukset liittyvät tuulivoiman maisema- ja meluvaikutuksiin sekä vetylaitoksen suojaetäisyyksiin erityisesti Poikkijoen ja Metsälän alueilla.

Rakentamistoimet aiheuttavat aina muutoksia maan vesitaloudessa sekä maaperän fysikaalisissa, kemiallisissa ja mikrobiologisissa olosuhteissa. Maarakennustöiden aikana kaivamisesta aiheutuva ja pohjaveteen kohdistuva kuormitus voi hetkellisesti lisääntyä. Koska rakentamisen aikana liikennemäärä on suurimmillaan, on tällöin myös riski vahinkotilanteissa tapahtuville ajoneuvojen ja työkoneiden öljypäästöille maaperään suurempi kuin toiminnan aikana. Vetylaitoksella kemikaalien varasto-, lastaus- ja purkualueet suunnitellaan tiiviiksi ja siten, että säiliöiden tilavuus voidaan kerätä talteen vuototilanteessa. Tulipalon sammutusjätevesien keräilylle suunnitellaan asianmukainen

6.6.2025

keruujärjestelmä, mikä vähentää riskiä haitallisten yhdisteiden päätyemisestä maaperään tai pohjaveteen.

Ensisijaisesti vettä hankkeelle saadaan paikalliselta vesiyhtiöltä, jolloin vesi johdetaan hankealueelle olemassa olevia putkilinjoja pitkin tai tuodaan rekoilla paikalle. Tällöin hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu suoria vaikutuksia. Toissijaisena vaihtoehtona vedenottoa suunnitellaan läheisiltä pohjavesialueilta. Vedenotto suunnitellaan siten, että pohjavesialueilla muodostuvan veden määrä ei ylitä ja sekä kunnallinen että yksityiset vedenottajat huomioidaan.

Tuulivoimaloiden ja aurinkovoimalaitoksen toiminnasta ei aiheudu vaikutuksia tai merkittäviä riskejä vesistöön. Mikäli raakavesi otetaan Ounasjoesta, olisi vedenoton osuus 0,013-0,017 % Ounasjoen alivirtaamatilanteessa (27 m³/s) ja 0,002-0,003 % Ounasjoen keskivirtaamalla. Poistovesien virtaamista ja ainepitoisuuksista ei ole tässä vaiheessa tarkkaa tietoa. Rejektivesi sisältää samat epäpuhtaudet kuin raakavesi, mutta suuremmassa konsentraatiossa. Tässä vaiheessa arvioidaan, että rejektiveden pitoisuudet ovat noin kaksinkertaiset raakavesilähteen laatuun nähden (talousvesilaatu). Mahdolliset kiinteät epäpuhtaudet voidaan erottaa poistovesistä esimerkiksi kemiallisesti saostamalla ja suodattamalla.

Poistovesi suunnitellaan päästettävän alustavasti ojaverkostoon Hanhilammen ja Lahtilammen välissä. Hankkeen toteuttamisesta ei aiheudu suoria vaikutuksia Lahtilampeen ja Hanhilampeen. Tosin osa ojaverkostosta johtaa Lahtilampeen, josta vedet virtaavat oja myöten edelleen Ounasjokeen. Poistoveden virtaaman ollessa hyvin pieni suhteessa Ounasjoen virtaamiin, ei vesien täysin sekoittuessa pitoisuusnousuja ole todennäköisesti havaittavissa. Myös ojaverkostoon ja Lahtilampeen kohdistuvat vaikutukset arvioidaan vähäisiksi.

Hankkeen toteuttamisesta aiheutuu kasvillisuuteen kohdistuvia suoria vaikutuksia pinta-alamenetyksestä niille alueille, joille rakentaminen kohdennetaan. Välillisiä vaikutuksia voi muodostua puuston poistosta aiheutuvasta reunavaikutuksesta, hydrologisista muutoksista tai mahdollisesta vesien mukana kulkeutuvasta kiintoainekuormituksesta.

Suoria kasvillisuusvaikutuksia voi suunnitelmien mukaisesti kohdistua Taka-Hanhipalon ojittamattomille suoalueille, joille suunnitellaan uusien teiden rakentamista. Välillisiä vaikutuksia voi suunnitelmien mukaan kohdistua hankealueella mahdollisesti virtaavaan noroon, jonka lähiympäristöön suunnitellaan rakentamista. Vaikutukset arvioidaan kuitenkin karttatarkastelun perusteella vähäisiksi, mikäli noron ympärillä säilytetään puustoinen suojavyöhyke.

Mikäli kaava-alueeseen sisältyvät lammet ovat viitasammakon lisääntymispaikkoja, lajiin voi kohdistua vaikutuksia kutuaikana etenkin Hanhilammen rantavyöhykkeeseen suunnitellun tien rakentamisesta ja lisääntyvästä liikenteestä. Alueen mahdolliseen maaelämistöön kohdistuu vaikutuksia puustoisien rakentamattoman elinympäristön menetyksestä ja lisääntyvästä ihmisvaikutuksesta, kuten melusta ja liikenteestä.

6.6.2025

Ounasjoen Natura-alueeseen kohdistuu vaikutuksia, mikäli hankesuunnitelmissa mainittu ensisijainen vaihtoehto vedenotolle ei osoittaudu toteuttamiskelpoiseksi ja hankesuunnittelussa päädytään vedenottoon Ounasjoesta. Vaikutuksia muodostuu myös, mikäli hankkeen poistovesiä ohjataan Ounasjokeen. Vedenoton tai poistovesien ohjaamisen Ounasjokeen arvioidaan edellyttävän Natura-tarvearviota sekä mahdollisesti luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaista Natura-arviointia, mikäli merkittäviä vaikutuksia Natura-alueelle ei pystytä suoraan poissulkemaan.

Rakentamisesta aiheutuu elinympäristömenetyksiä ja elinympäristöjen pirstoutumista. Toiminnasta aiheutuu häiriövaikutuksia ja tuulivoimahankkeen osalta myös törmäysvaikutuksia. Hankealueen koko ja elinympäristöjen nykytila huomioiden, vaikutukset elinympäristömenetysten ja pirstoutumisen osalta arvioidaan vähäisiksi, mutta on huomioitava, ettei alueelta ole tarkkoja linnustoselvityksiä. Tuulivoimaloiden häiriövaikutukset arvioidaan vähäisiksi nykytiedon perusteella. Tässä on huomioitava epävarmuutena, ettei alueen metsojen soittimista tai uhanalaisista lintulajeista ole vielä maastoselvitystietoja. Tuulivoimaloiden törmäys- ja häiriövaikutukset suurikokoiseen uhanalaiseen päiväpetolintuun arvioidaan vähäisiksi etäisyyksien ja voimaloiden vähäisen määrän vuoksi.

Hankkeen rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuu häiriöitä porojen laiduntamiseen ja häiriöille herkkimmät laidunalueet ovat porojen kevät- ja kesälaitumet ja niillä erityisesti vasoma-alueet. Hankkeen kaavoituksen yhteydessä toteutetaan porotalousselvitys ja poronhoitolain 53 § kaltaiset tai mukaiset neuvottelut. Hankkeesta ja siihen liittyvistä vaikutusten lieventämis- ja kompensatiotoimista sekä vaikutusten seurannasta on jo käyty keskusteluja Poikajärven paliskunnan kanssa, ja hankkeesta vastaava tavoittelee kompensatioita ja vaikutusten seurantaa koskevaa sopimusta paliskunnan kanssa.

Hankkeen vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön aiheutuvat hankealueen ja teiden rakentamisesta sekä alueelle sijoittuvista tuulivoimaloista, laitosrakennuksista ja -rakenteista. Rakentamisen maisemalliset vaikutukset ovat ajallisesti lyhyitä ja ne tapahtuvat rajatussa paikallisessa maisemassa, minkä johdosta vaikutukset ovat vähäisiä.

Tuulivoimalat voivat erottua maisemasta lähimmille asuinpaikoille ja lomarakennuksiin sekä lähimmälle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Vaikutuksia muuhun kulttuuriympäristöön tai arkeologisiin kohteisiin ei arvioida aiheutuvan.

Aurinkovoimalaitoksen maisemalliset vaikutukset kohdistuvat hankealueen välittömään läheisyyteen. Poistetun puuston vuoksi aurinkovoimalaitos voi erottua kaukomaisemassa avoimena alueena, hakkuualueen tapaan. Aurinkovoimalaitos voi erottua maisemasta lähimmille asuinpaikoille ja lomarakennuksiin sekä lähimmälle maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Vaikutuksia muuhun kulttuuriympäristöön tai arkeologisiin kohteisiin ei arvioida aiheutuvan.

Vedyn tuotantolaitoksen ja energian varastoinnin maisemavaikutukset ovat pääosin paikallisia, painottuen aivan hankealueen lähiympäristöön. Korkeimmat laitosrakenteet

voivat paikoin näkyä myös kauemmas, mikäli kasvillisuus tai muu rakentaminen ei peitä näkymää. Etäisyys kuitenkin lieventää maisemavaikutusta, ja muutos kaukomaisemassa jää vähäiseksi. Vaikutuksia muuhun kulttuuriympäristöön tai arkeologisiin kohteisiin ei arvioida aiheutuvan.

Rakentamisen aikana melua ja tärinää voivat aiheuttaa kaivinkoneet ja muut raskaat työkonet. Melua syntyy maa-aineksen lastaamisesta ja pois kuljettamisesta. Vaikutusten arvioidaan olevan vähäisiä ja kohdistuvan hankealueelle, sen välittömään läheisyyteen sekä hankealueelta pois johtaville tieosuuksille.

Tuulivoimalat voivat toimiessaan aiheuttaa lähiympäristöönsä melua, tärinää ja välkettä, eli liikkuvaa varjoa. Vaikutukset vaihtelevat sääolojen, vuodenaikojen sekä vuorokaudenaikojen mukaan. Tässä hankkeessa tuulivoimaloita on vain kolme, ja ne sijaitsevat yli 2 km päässä lähimmistä asuin- tai lomarakennuksista, joten vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäisiksi.

Aurinkovoimalaitoksen toiminnan aikana lisääntynyt liikenne sekä voimalan taajuusmuuntajat voivat synnyttää melua, jonka arvioidaan kohdistuvan pääsääntöisesti hankealueelle. Tärinävaikutuksia ei arvioida aiheutuvan. Aurinkopaneelit voivat aiheuttaa valon heijastumista, jota voidaan ehkäistä heijastamattomalla pinnoitteella. Heijastusvaikutusten arvioidaan jäävän hankealueelle.

Vedyn tuotantolaitoksella melupäästöt rajoittuvat pääosin jäähdytyslaitteistojen moottori- ja virtausääniin, jotka pyritään minimoimaan sijoitussuunnittelun ja laitevalintojen avulla siten, että laitosalueen ulkopuolelle kohdistuvat äänet pysyvät alle ohjearvojen lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Muut äänilähteet, kuten lämpöpumput ja kompressorit sijoitetaan sisätiloihin, ja äänieristetään ympäristöstä rakenteellisesti. Melutason ei arvioida nousevan lähimmissä häiriintyvissä kohteissa merkittävästi.

Akkuvaraston jäähdytyksestä syntyy ajoittaista melua. Melutason ei arvioida nousevan lähimmissä häiriintyvissä kohteissa merkittävästi.

Laitoksen rakentamisen ja toiminnan aikana aiheutuvista onnettomuuksista ja häiriötilanteista voi aiheutua vaikutuksia mm. maaperään vuotavista kemikaaleista. Vetylaitoksen suunnittelun ja luvituksen yhteydessä tehdään tarvittavat onnettomuus- ja seurausmallinnukset, kuten esim. HAZID-analyysi (Hazard Identification) laitoksen riskien tunnistamiseksi. Tuulivoimaloiden toimintaan liittyviä riskejä ovat mm. osan tippuminen tuulivoimalasta, kemikaalivuoto, jään irtoaminen lavoista, sekä mekaanisen rikkoutumisen tai salamaniskun aiheuttama tulipalo.

Rakentamisen aikana liikennettä aiheutuu mm. työkonien, työntekijöiden, rakennusmateriaalien, rakennusjätteiden ja maamassojen kuljetuksesta. Etenkin raskaan liikenteen määrät voivat lähialueen teillä kasvaa merkittävästi, mikä vaikuttaa myös alueen liikenneturvallisuuteen. Rakentamisen arvioidaan kestävän noin kaksi vuotta, joten liikennevaikutukset ovat tilapäisiä.

Vetylaitoksen toimintaan sisältyy päivittäin huoltoliikennettä. Nesteytetyn vedyn kuljetuksiin arvioidaan tarvittavan enintään noin 17 kpl 20 m³ säiliöautoja vuorokaudessa (yhdensuuntainen liikenne). Mikäli vettä tarvitsisi kuljettaa laitokselle rekoilla, raakaveden kuljetuksiin arvioidaan tarvittavan enimmillään noin 20 kpl 20 m³ säiliöautoja vuorokaudessa (yhdensuuntainen liikenne). Mikäli Kittiläntiellä olisi sekä vedyn että veden rekkakuljetuksia, yhteenlaskettu raskaan liikenteen määrän lisäys olisi noin 69 %.

Vetylaitoksen tuottamalla vihreällä vedyllä on tarkoitus vähentää liikenteen ja teollisuuden loppukäyttäjien hiilidioksidipäästöjä. Tällä hetkellä vaikuttaa todennäköiseltä, että vedyllä korvataan tulevaisuudessa dieseliä raskaan liikenteen polttoaineena tai siitä tehdään fossiilisia polttoaineita korvaavaa sähköpolttoainetta. Vedyn tuotantolaitoksen elektrolyysiprosessissa syntyvä happi johdetaan ympäristöön korkeamman mastorakenteen huipulta ja laimentuu ympäröivään ilmaan. Myös jäähdytyslämpökuorma johdetaan ympäröivään ilmaan. Satunnaiset prosessin alas- ja ylösajotilanteet aiheuttavat väliaikaisia inertointityypen ja vielä tuotteeksi kelpaamattoman vedyn päästöjä ympäröivään ilmaan. Nämä johdetaan hapen tavoin ympäristöön sitä varten suunniteltujen ulospuhallusputkistojärjestelmien kautta. Toiminnan ei arvioida lisäävän ympäristövaikutuksia aiheuttavia ilmapäästöjä alueella. Energian varastoinnista ei myöskään arvioida syntyvän merkittäviä ilmapäästöjä. Tuotantolaitoksen tarvitsema energia tuotetaan pääasiassa paikan päällä tuuli- ja aurinkoenergialla.

Haitallisten vaikutusten lieventäminen

Hankkeen haitallisia vaikutuksia on esitetty lievennettäväksi muun muassa seuraavin tavoin:

- Toiminnan aikaisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen voidaan lieventää kiinnittämällä erityistä huomiota rakentamisen ja toiminnan aikaisiin suojaetäisyyksiin, melutorjuntaan, liikennereitteihin ja tiedotukseen sekä vuoropuheluun sidosryhmien kanssa.
- Sammutusjätevesien keräilylle suunnitellaan asianmukainen keruujärjestelmä, mikä vähentää riskiä haitallisten yhdisteiden päätyemisestä maaperään tai pohjaveteen.
- Viitasammakkoon kohdistuvia mahdollisia vaikutuksia voidaan lieventää, jos rakentaminen ajoittuu viitasammakon lisääntymisajan eli toukokuun ulkopuolelle ja mikäli rakentaminen toteutetaan niin, että lammen vedenlaatuun ei kohdistu vaikutuksia.
- Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten lieventämis- ja kompensatiotoimista sekä vaikutusten seurannasta on jo käyty keskusteluja Poikajärven paliskunnan kanssa.
- Maisemavaikutuksia voidaan lieventää kiinnittämällä huomiota rakennusten ja rakennusosien väriytykseen.
- Liikenteen aiheuttamia vaikutuksia voidaan lieventää kiinnittämällä erityistä huomiota liikennereitteihin ja tiedotukseen sekä alentamalla nopeusrajoituksia asutuksen kohdalla.

Asian käsittely

Viranomaisten kuuleminen

YVA-lain 13 §:n 1 momentin mukaan ennen ympäristövaikutusten soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. ELY-keskus on 5.5.2025 pyytänyt lausuntoa Rovaniemen kaupungilta, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomaiselta, Lapin liitolta, Lapin aluehallintovirastolta, Lapin maakuntamuseolta, Lapin pelastuslaitokselta, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, Puolustusvoimien 3. logistiikkarykmentiltä ja Metsähallituksen Luontopalveluilta.

Lapin liiton näkemyksen mukaan YVA-menettelyn soveltamista Vetyalfa Oy:n Meltauksen uusiutuvan energian hankkeeseen puoltaa, että kyseessä on useasta erilaisesta toiminnosta koostuva hankekokonaisuus. Lisäksi YVA-menettelyä puoltaa hankkeen mahdolliset vaikutukset poronhoitoon sekä Ounasjoen Natura 2000 -alueeseen ja Ounasjokivarren kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeään alueeseen. Mikäli YVA-menettelyä ei sovelleta, tulee ympäristövaikutukset selvittää riittävällä tarkkuudella kaavoituksen yhteydessä.

Lapin maakuntamuseo toteaa lausunnossaan, että arkeologiseen kulttuuriperintöön ja rakennettuun kulttuuriympäristöön liittyvät selvitykset voidaan laatia myös ilman YVA-menettelyä, mutta parhaiten hankkeen maisemalle aiheuttamia kokonaisvaikutuksia voidaan arvioida kuitenkin YVA-menettelyn yhteydessä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) toteaa lausunnossaan, että vedyn varastointi on laajamittaista ja edellyttää vaarallisten kemikaalien käsittely- ja varastointiluvan (kemikaaliluvan) hakemista Tukesilta. Toiminta ylittää SEVESO III -direktiivin mukaisen suuronnettomuusvaarallisen toiminnan kriteerit. Tukesin arvion mukaan toiminta on toimintaperiaateasiakirjavelvollista. Tukes huomauttaa, että myös akkuvarastot saattavat sisältää sellaisia määriä kemikaaleja, että ne vaativat Tukesin luvan. Hankealueen osayleiskaavoituksessa Tukes suosittelee käytettäväksi T/kem -kaavamerkintää mutta myös muut kaavamerkinnot voivat olla soveltuvia suunnitellun toiminnan luonteesta riippuen.

Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomainen ilmoittivat, että heillä ei ole asiassa lausuttavaa. Lapin pelastuslaitos ei ottanut kantaa YVA-menettelyn soveltamiseen.

Rovaniemen kaupunki, Puolustusvoimat 3. logistiikkarykmentti ja Metsähallitus Luontopalvelut ei jättänyt asiassa lausuntoa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

ELY-keskus on 22.5.2025 hallintolain 34 §:n mukaisesti varannut hankkeesta vastaavalle tilaisuuden tulla kuuluksi annetuista lausunnoista.

Hankkeesta vastaava on 28.5.2025 antamassaan vastineessa todennut, että hankekokonaisuuden toiminnot sijoittuvat osayleiskaava-alueelle ja vaikutukset selvitetään ja osallistuminen järjestetään kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta vastaavan näkemyksen mukaan YVA-tarvetta ei ole, koska vaikutukset jäävät merkittävydeltään YVA-lain liitteen 1 mukaisten hankkeiden vaikutuksia vähäisemmiksi, ja ne arvioidaan kattavasti kaavoitus- ja luvitusprosessin yhteydessä riippumatta siitä, sovelletaanko YVA-menettelyä vai ei. Samoin kaavoitusprosessi takaa osallisille laajat lausuntomenettelyt ja osallistumismahdollisuudet.

Suhde muihin menettelyihin

ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutuksia ei ole arvioitu muussa menettelyssä. Mikäli ensisijainen vaihtoehto vedyn tuotantolaitoksen vedenotolle ei osoittaudu toteuttamiskelpoiseksi ja hankesuunnittelussa päädytään vedenottoon Ounasjoesta, tämän arvioidaan edellyttävän Natura-arvioinnin tarpeen selvitystä sekä mahdollisesti luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukaista Natura-arviointia, mikäli merkittäviä vaikutuksia Natura-alueelle ei pystytä suoraan poissulkemaan.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ratkaisu

Päätös

Vetyalfa Oy:n Meltauksen uusiutuvan energian hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely) sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeet, joihin sovelletaan aina YVA-menettelyä, luetellaan lain liitteessä 1.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä.

Lapin ELY-keskus toteaa, että Meltauksen uusiutuvan energian hanke kokonaisuudessaan tai kokonaisuuden muodostavien yksiköiden osalta ei kuulu YVA-lain liitteen 1 tarkoitamiin hankkeisiin, vaan YVA-menettelyn soveltamistarvetta

arvioidaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin nojalla. ELY-keskus katsoo, että hanke ei kuulu tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin.

Hankkeen ominaisuudet

Lapin ELY-keskus toteaa, että tuulivoimalat ovat tyypillisesti korkeita rakennuksia, jotka näkyvät laajalle ympäristöön. Myös vedyn tuotantolaitos on mahdollisesti maisemasta erottuva kohde. Aurinkovoimaloille suunniteltu alue on laajuudeltaan 50 hehtaaria ja vedyn tuotantolaitoksen tarvitsema alue on 3-5 hehtaaria, jolloin aluetta kokonaisuudessaan voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pitää pinta-alaltaan kohtuullisen laajana teollisuusalueena. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeen lähiympäristössä ei ole sellaisia olemassa olevia tai hyväksytyjä hankkeita, joilla olisi yhteisvaikutuksia kyseisen hankkeen kanssa.

ELY-keskus toteaa, että hankkeen toteuttaminen vaatii maa-aineksia, mutta selvityksessä ei ole tuotu esiin, minkälaisia määriä rakentamiseen tarvitaan maa-aineksia tai mistä ainekset on tarkoitus ottaa. ELY-keskus katsoo, että maaperään kohdistuvien muutosten lisäksi laitoksen rakentaminen aiheuttaa muutoksia kasvillisuudelle rakennettavien alueiden syrjäyttäessä luonnontilaiset tai luonnontilan kaltaiset alueet. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan laitoksen tarvitsemaa veden määrää voidaan pitää kohtuullisen suurena.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan jätteiden muodostuminen on hankkeen rakentamisen ja toiminnassa olon aikana kohtuullisen vähäistä, mutta laitoksen elinkaaren päässä jätteen kokonaismäärä voi muodostua suureksi laitosta purettaessa.

ELY-keskus katsoo, että rakentamisen aikana pintavesiin aiheutuu vaikutuksia alueelta pois johdettavien hulevesien sisältämän kuormituksen aiheuttamana. Toiminnan aikana vedyn tuotantolaitokselta ilmaan ja vesistöön kohdistuvia päästöjä ja niistä aiheutuvia haittoja voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan katsoa vähäisiksi, kuten myös niistä aiheutuvia riskejä ympäristön pilaantumiselle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan myös tuulivoimaloista aiheutuvan melun ja välkkeen haitat voidaan katsoa vähäiseksi. Vetylaitokselta, tuulivoimaloista ja energiavarastoista voi onnettomuustilanteissa päästä kemikaaleja ympäristöön, mutta ELY-keskuksen näkemyksen mukaan mahdollisten onnettomuuksien aiheuttama riski ympäristön pilaantumiselle tai ihmisten terveydelle ei ole merkittävä.

Hankkeen toteuttaminen vaikuttaa myös poronhoitoon ja rakennettavien alueiden laidunkäytöstä poistumisen lisäksi epäsuorat häiriövaikutukset voivat aiheuttaa poroille hankealueen ja sen lähialueen karttamista.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeen ominaisuuksien perusteella hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset eivät ole todennäköisesti merkittäviä siinä määrin, että niiden perusteella ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi tarpeen.

Hankkeen sijainti

ELY-keskus toteaa, että hankealue sijoittuu 21.9.2022 voimaan kuulutetun Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle (M 4513). Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin.

Hankealueen eteläinen ja lounainen reuna sijoittuu matkailun vetovoima-alueelle, matkailun ja virkistystyksen kehittämisen kohdealueelle Itä-Lappi-Ranua-Rovaniemi matkailualue (mv 8401). Merkinnällä osoitetaan matkailun ja virkistystyksen vyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Aluetta tulee kehittää matkailukeskusten, matkailupalvelukohteiden, maaseutumatkailun, palvelujen ja reitistöjen yhteistoiminnallisena kokonaisuutena alueen pääkäyttötarkoitusten kanssa yhteen sopivalla tavalla. Kulttuuriperintö-, maisema- ja luontoarvoja tulee vaalia matkailun vetovoimatekijöinä. Hankealueen itäosa rajautuu maakuntakaavassa osoitettuun voimajohtoon.

Hankealue sivuaa maaseudun kehittämisen kohdealuetta Sonka-Sinettä-Meltaus (mk 8046). Merkinnällä osoitetaan maaseutuvyöhykkeitä, joihin kohdistuu alueidenkäytöllisiä kehittämistarpeita ja niiden yhteensovittamista. Alueella tulee säilyttää ja kehittää monipuolisesti maaseudun elinkeinoja, palveluja, asutusta ja kulttuuriympäristöä. Pysyvän asutuksen sijoittumista tulee edistää olemassa olevaa rakennetta täydentäen.

Lisäksi hankealue sivuaa kehittämiskäytävää Länsi-Lapin käytävä (LK 8453). Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeä kansainvälinen kehittämiskäytävä. Käytävää kehitetään kansainvälisenä tai maakunnallisena liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisten liikenneyhteyksien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle. Hankealueen lounaispuolella kulkee kantatie 79.

Hankealueen lounaispuolella lähimmillään 2 km päässä kulkee Ounasjoki, joka on maakuntakaavassa osoitettu luonnonsuojelualueena (SL 4236). Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita sekä Natura 2000 -verkostoon sisällytettyjä alueita.

Ounasjoelle on maakuntakaavassa osoitettu myös kulttuuriympäristön ja/tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue Ounasjokivarsi (ma 4816). Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti ja seudullisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteiden vaaliminen ja turvattava maisema- ja kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen.

Ounasjoen yhteydessä kulkee myös maakuntakaavassa osoitettu paliskunnan raja. Merkinnällä osoitetaan paliskuntien välinen raja tai esteita. Moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit tulee suunnitella niin, että ne risteävät mahdollisimman harvoissa kohdissa paliskunnan esteaidan kanssa ja että porojen kulku aidan läpi reitin kohdalta pyritään estämään.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke ei vaikeuta maakuntakaavan toteuttamista.

ELY-keskus toteaa, että hankealueelle ei sijoitu luokiteltuja pohjavesialueita ja hankkeen tarvitseman veden otto tapahtuisi mahdollisesti hankealueen ulkopuolelle sijoittuvilta pienehköiltä pohjavesialueilta. ELY-keskus katsoo, että pohjavesialueista esitetyt arviot alueella muodostuvan pohjaveden määrästä ovat laskennallisia, eikä niiden perusteella voi tehdä johtopäätöksiä veden saatavuudesta. Vedenotto vaati aina kattavia selvityksiä, jotka käsittävät mm. maaperäkairauksia, pohjaveden pinnantason ja virtaussuuntien selvittämistä sekä pitkäkestoisia koepumppauksia. Olemassa olevista vedenottamoista varsinkin Kuusela ja Perttaus sijoittuvat melko pienialaisiin muodostumiin, joiden osalta vedenottomäärän lisääminen voi osoittautua haasteelliseksi ja aiheuttaa riskiä pohjaveden määrälle ja laadulle ja siten nykyiselle vedenotolle.

ELY-keskus lisäksi toteaa, että pienillä vedenottamoilla ei todennäköisesti ole vesilain mukaista lupaa vedenottoon, sillä lupaa ei vanhan vesilain (264/1961) mukaan ole vaadittu. Ottamoita ei ole luvitettu myöskään ns. takautuvasti, mutta luvitus tulee kyseeseen, mikäli vallitsevaan tilanteeseen tulee muutoksia, esimerkiksi vedenottomäärä kasvaa merkittävästi. Kokonaan uuden vedenottamon rakentaminen vaatinee myös luvan, sillä laitoksella tarvittavaa vedenottoa ei katsota tavanomaiseksi, kiinteistökohtaiseksi vedenotoksi ja vettä otettaisiin siirrettäväksi muualla käytettäväksi. Mikäli hankkeen yhteydessä perustettaisiin omia vedenottamoita 1-luokan pohjavesialueelle, tulee ottaa huomioon, että yhdyskuntien vedenhankinta ei saa vaarantua hankkeeseen liittyvän vedenoton vuoksi.

ELY-keskus toteaa, että pienin etäisyys hankealueen rajalta Ounasjoen Natura 2000-alueeseen (FI1301318) on noin 1,3 kilometriä. ELY-keskus katsoo, että hankkeesta voi aiheutua vaikutuksia Ounasjoen Natura-alueeseen ja sen suojeluperusteisiin vedenoton ja jätevesien purkamisen seurauksena. Ottaen huomioon hankkeessa tarvittavan vedenoton ja purettavan veden määrä suhteessa Ounasjoen virtaamaan, ELY-keskus katsoo, että Ounasjoen Natura 2000-alueeseen kohdistuvat vaikutukset eivät ole merkittäviä YVA-lain tarkoittamassa merkityksessä.

ELY-keskus toteaa, että hankealueella on viitasammakolle potentiaalisia elinympäristöjä ja hankealueen läheisyydessä saukolle potentiaalinen elinympäristö. Viitasammakko ja saukko ovat luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaisia tiukasti suojeltuja lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty suoraan lain nojalla. Lisäksi lähellä hankealueen vaikutusaluetta on uhanalaisen suurikokoisen päiväpetolinnun pesä ja aktiivinen reviiri. ELY-keskus katsoo, että kyseiseen revieriin kohdistuvia vaikutuksia ei arvioida merkittäviksi.

ELY-keskus katsoo, että hanke sijoittuu harvaan asutulle alueella ja lähimmät asuinrakennukset sijoittuvat noin 1,2 kilometrin etäisyydelle hankealueen rajasta ja yli 2 kilometrin päähän tuulivoimaloista. Lähin kylä, Meltaus, sijaitsee noin 6 kilometrin etäisyydellä hankealueen eteläpuolella. Hankealue sijoittuu Ounasjokivarren maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen lähivaikutusvaikutusalueelle. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuulivoimalat sekä aurinkopaneelien ja vedyntuotantolaitoksen alue todennäköisesti näkyvät Ounasjokilaaksoon ja erityisesti Tolosen alueelle Ounasjoen länsirannalla.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeen sijainnin perusteella hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset eivät ole todennäköisesti merkittäviä siinä määrin, että niiden perusteella ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi tarpeen.

Vaikutusten luonne

ELY-keskus katsoo, että hankkeesta aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat pääosin hankealueen lähiympäristöön ja vaikutuksille altistuvien ihmisten määrä on vähäinen. Vaikutukset alueella harjoitettavalle poronhoidolle voivat ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ulottua lähiympäristöä laajemmalle johtuen hankkeen epäsuorista häiriövaikutuksista. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan on mahdollista, että alue on kevät laidunalueen lisäksi myös porojen vasomisaluetta. Vasomisaika ja vasojen hoitoaika on herkinä aikaa ihmistoiminnan aiheuttamalle häiriölle, ja ELY-keskuksen näkemyksen mukaan porot todennäköisesti välttävät hankkeesta syntyvää häiriötä vasoma-aikana.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankealueelta 4,5 kilometrin päässä olevan Hietaselän poroerotusaidan käyttö voi vaikeutua, mikäli hanke estää porojen kuljetusreitien häiriön tai hankkeen rakentamisen aiheuttamien mahdollisten esteiden vuoksi. Hankkeen vaikutusalueella on myös paliskunnan poronhoitajien henkilökohtaisia poronhoitoon tarkoitettuja rakenteita, mutta aineistossa ei ole esitetty kulkevatko porot aidoille hankealueen kautta saapuessaan kotitarhoille syystalvella.

ELY-keskus toteaa, että Poikajärven paliskunnassa tapahtuva porokolareiden määrä on poronhoitoalueen korkeimpia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan porokolareiden määrä tulee todennäköisesti nousemaan raskaan liikenteen lisääntyessä, ottaen huomioon, että kuljetusreitillä on suurta porokolaririskialuetta ja että porot käyttävät kyseistä aluetta syystalvella, jolloin kielten vuoksi porokolaririski on tyypillisesti suurimmillaan.

ELY-keskus katsoo, että hankkeesta aiheutuvien vaikutusten yleinen luonne, voimakkuus, monitahoisuus ja todennäköisyys ei todennäköisesti aiheuta merkittäviä vaikutuksia kuten ei myöskään vaikutusten alkaminen, kesto, toistumistiheys ja palautuvuus. ELY-keskuksen tiedossa ei ole muita lähialueelle sijoittuvia hankkeita, joista aiheutuisi yhteisvaikutuksia Meltauksen hankkeen kanssa. ELY-keskus yhtyy tarveharkintaselvityksessä esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan hankkeella ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa.

Lapin ELY-keskus katsoo, että hankkeen vaikutusten luonteen perusteella hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset eivät ole todennäköisesti merkittäviä siinä määrin, että niiden perusteella ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi tarpeen.

Yhteenveto

Saatujen selvitysten perusteella Lapin ELY-keskus katsoo, että hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, jotka olisivat rinnastettavissa YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin. Myöskään hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne eivät yksinään tai yhteisvaikutukset huomioon ottaen ole sellaisia, että hanke todennäköisesti aiheuttaa YVA-lain 3 §:ssä tarkoitettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia, eikä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä siten ole tarpeen soveltaa hankkeeseen.

ELY-keskuksen päätös on tehty hankkeesta toimitettujen tietojen pohjalta. Mikäli hankkeen suunnittelun edetessä arvioidaan, että hanke muuttuu olennaisesti esitetystä, YVA-menettelyn tarve tulee arvioida uudestaan.

Selvilläolovelvollisuus

YVA-lain 31 §:n mukaisesti hankkeesta vastaavan on oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista hanketta toteuttaessaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017)

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017)

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. Muutosta voidaan hakea vasta siinä vaiheessa, kun edellä mainitusta päätöksestä on mahdollisuus valittaa (YVA-laki 37 § 2 momentti).

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla:

<https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/hankkeiden-ymparistovaikutusten-arviointimenettely-yva/yva-paatokset/yva-paatokset-lappi>.

Päätöstä koskeva kuulutus on nähtävillä Rovaniemen kaupungin ja Lapin ELY-keskuksen sähköisellä ilmoitustauluilla 30 päivän ajan. Mitä julkisista kuulutuksista annetussa laissa säädetään kuulutusten panemisesta ilmoitustaululle, sovelletaan kuulutuksen julkaisemiseen sähköisesti kunnan internetsivuilla (YVAL 13 § 2 mom).

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Olli-Pekka Vieltojärvi ja ratkaissut johtaja Timo Jokelainen. Merkintä hyväksynnästä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet Valitusosoitus

Jakelu Hankkeesta vastaava saantitodistuksin

Tiedoksi

Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Rovaniemen kaupungin terveydensuojeluviranomainen
Lapin liitto
Lapin aluehallintovirasto
Rovaniemen kaupunki, Lapin maakuntamuseo
Lapin hyvinvointialue, pelastuslaitos
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti
Metsähallitus Luontopalvelut

Tämä asiakirja LAPELY/1818/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1818/2025 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Jokelainen Timo 06.06.2025 13:01

Esittelijä Vieltojärvi Olli-Pekka 06.06.2025 12:33